«یلدا» آیینی به قدمت تاریخ کهن ایران

■ نظر به روی تو هر بامداد، نوروزی است/شب فراق تو هر گه که هست، یلدایی است؛ ایرانیان نزدیک به چندین هزار سال است که شب یلدا آخرین شب پاییز را که درازترین و تاریک‌ترین شب در طول سال است را گرامی می‌دارند.

گروه گردشگری- گرامی داشت برخی از آیین ها و آداب رسوم در فرهنگ و سنن هر ملتی ریشه تاریخی و فرهنگی دارد و جلوهایی از باورهایی ارزشمند و کهن فرهنگ ملت‌ها را به نمایش می گذارد تا باورهای سنتی و مذهبی آنها پیش رفته است و هویت فرهنگی و تاریخی آن جامعه را به نمایش می‌گذارد قدمت این آیین باستانی که در طولانی‌ترین شب سال برگزار می‌شود به هفت هزار سال پیش می‌رسد.

جشن یلدا یکی از اصیل ترین و ارزشمندترین آموزه‌های سنتی در باورهای ایرانیان باستان است که حامل نمایش دقیق و ماندگاری از غنای فرهنگ و آداب و سنن ایرانیان است.

نزدیک به چند هزار سال است که آخرین شب پاییز یعنی شب یلدا که تاریک ترین و درازترین شب سال است توسط ایرانیان جشن گرفته می شود و آیین‌ها و رسومات مختلفی در این شب به یاد ماندنی در کنار هم سپری می‌کنند، شب زیبایی که در شهرهای مختلف ایران آداب و رسومی دارد.

آیین‌ها و جشن‌های ایران هر یک ریشه‌ای حکمت آمیز و پر رمز ورازی دارند که ایرانیان در حین اجرای جشن به تمام نیکی‌های زاده شده از آن آیین دست می‌یابند. یکی از این جشن‌ها شب یلدا است که به هزاره های پیش از میلاد باز می گردد.

جشن یلدا یکی از اصیل‌ترین و ارزشمندترین آموزه‌های سنتی در باورهای سنتی ایرانیان باستان است که حامل نمایش دقیق و ماندگاری از غنای فرهنگ و آداب و سنن ایرانیان است.

از آیین‌های رایج و معروف و مرسوم شب یلدا می‌توان به آتش روشن کردن، قصه گویی ریش سفیدان و بزرگان، خوردن تنقلات و تفآلی بر حافظ اشاره کرد.

شاهنامه خوانی جزء جدایی ناپذیرترین برنامه‌های شب یلدا می باشد که از دیرباز رایج می بوده است شاهنامه ها اگر با شیوه نقالی خوانده شود جذابیتش صد چندان می شود.

شب یلدا حاصل نگاه فرهنگ ایرانی به این رخداد طبیعی و از مهمترین جشن‌های ایرانی پس از نوروز می‌باشد و حاصل استمرار و بازتاب هویت فرهنگی کهن ایرانی است.

یکی دیگر از نقل‌هایی که راجع به شب یلدا وجود دارد این است که حضرت مسیح نیز در روز انقلاب زمستان متولد شده است و اگر دقت کرده باشید عید کریسمس و عید یلدا، هر دو در امتداد یک دیگر برگزار می‌شوند و مسیحی‌های ایران علاوه بر جشن شب یلدا، جشن کریسمس خود را نیز برگزار می‌کنند.

اهمیت و جایگاه این آیین در میان ایرانیان سبب شد که سازمان میراث فرهنگی در ۱۳۸۷ هجری خورشیدی، مراسم شب یلدا را به عنوان یکی از آیین های باستانی ایران در تقویم این مرز و بوم به ثبت برساند.

گرامی داشت این آیین فرصتی مغتنم برای پاسداشت فرهنگ مادری و اتحاد و همزیستی تمامی قومیت ها در سرزمین بزرگ ایران است. آیین یلدا هنوز در هر منطقه ای از ایران بسته به فرهنگ آن منطقه یا استان با قصه های مربوط به خودشان نقل می‌شود به عنوان مثال قصه حسین کرد شبستری در میان آذربایجانی ها و داستان های شاهنامه در بین خراسانی ها رایج می باشد.

شب یلدا، بازتاب گسترده ای در عرصه ادبیات فارسی و هنر ایران زمین داشته و هنرمندان به مناسبت های گوناگون به رسوم و جنبه های گوناگون این آیین ایرانی اشاره کرده اند.

به عنوان مثال واژه یلدا توسط سرایندگان و نویسندگان پارسی گویی همچون عنصری، مولوی بلخی، حافظ شیرازی، سعدی شیرازی، عطار نیشابوری، ناصرخسرو قبادیانی، صائب تبریزی و مسعود سعد سلمان، در اشعار نغز و شیوا به کار رفته است. این سرایندگان واژه یلدا را در سروده های خود در معنای مجازی بلند و تاریک به کار برده اند و سعدی شیرین سخن در یکی از سروده هایش هم به این سنت شاعرانه توجه کرده و هم از دو آیین و جشن ایرانی نام برده است.

این شاعر بزرگ سروده است: نظر به روی تو هر بامداد، نوروزی است/شب فراق تو هر گه که هست، یلدایی است...

اهمیت و جایگاه این آیین در میان ایرانیان سبب شد که سازمان میراث فرهنگی در ۱۳۸۷ هجری خورشیدی، مراسم شب یلدا را به عنوان یکی از آیین های باستانی ایران در تقویم این مرز و بوم به ثبت برساند.

تمدن‌های مختلفی شب آخر پاییز را به عنوان روز میلاد خورشید جشن می گرفتند. آداب بسیاری از این جشن‌ها تشابهات زیادی با مراسم شب چله‌ی ایرانیان دارد و حتی در بعضی موارد نفوذ فرهنگ ایران باستان به عنوان ریشه‌ی پیدایش این آیین‌ها قابل اثبات است. در حدود ۴۰۰۰ سال پیش در مصر باستان جشن «باز زاییده شدن خورشید»، مصادف با شب چله، برگزار می‌شد. مصریان در این هنگام از سال، به مدت ۱۲ روز به نشانه‌ی ۱۲ ماه سال خورشیدی به جشن و پایکوبی می‌پرداختند و پیروزی نور بر تاریکی را گرامی می‌داشتند. همچنین از ۱۲ برگ نخل برای تزیین مکان برگزاری جشن استفاده می‌کردند که نشانه‌ی پایان سال و آغاز سال نو بود. گرامیداشت یلدا در کشورهای دیگر هم، جایگاه ویژه ای دارد: آیین یلدا در کشورهای دیگری چون تاجیکستان. پاکستان. افغانستان و حتی در کشورهای چون ژاپن، چین، کره جنوبی، اسکاتلند، روسیه، بولیوی، پرو، اکوادور و آفریقای هم با اسامی و آیین مشابه‌ی گرامی داشته می شود و این خود حکایت از قدمت تاریخی این آیین و آداب و سنن ایرانی در گستره جهان دارد.

ریشه‌ی پیدایش این آیین‌ها قابل اثبات است. در حدود ۴۰۰۰ سال پیش در مصر باستان جشن «باز زاییده شدن خورشید»، مصادف با شب چله، برگزار می‌شد. مصریان در این هنگام از سال، به مدت ۱۲ روز به نشانه‌ی ۱۲ ماه سال خورشیدی به جشن و پایکوبی می‌پرداختند و پیروزی نور بر تاریکی را گرامی می‌داشتند. همچنین از ۱۲ برگ نخل برای تزیین مکان برگزاری جشن استفاده می‌کردند که نشانه‌ی پایان سال و آغاز سال نو بود. گرامیداشت یلدا در کشورهای دیگر هم، جایگاه ویژه ای دارد: آیین یلدا در کشورهای

نزدیک به چند هزار سال است که آخرین شب پاییز یعنی شب یلدا که تاریک‌ترین و درازترین شب سال است توسط ایرانیان جشن گرفته می‌شود و آیین‌ها و رسومات مختلفی در این شب به یادماندنی در کنار هم سپری می‌کنند، شب زیبایی که در شهرهای مختلف ایران آداب و رسومی دارد. آیین‌ها و جشن‌های ایران هر یک ریشه‌ای حکمت آمیز و پر رمز و رازی دارند که ایرانیان در حین اجرای جشن به تمام نیکی‌های زاده شده از آن آیین دست می‌یابند. یکی از این جشن‌ها شب یلدا است که به هزاره های پیش از میلاد باز می‌گردد.

رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران عنوان کرد:

«تل تهماچی» کلیدی برای درک هرچه بهتر جوامع پیش‌از تاریخی در کرانه‌های شمالی خلیج فارس

گروه گردشگری- عباس مقدم، تل‌تهماچی را همچون کلیدی برای درک هرچه بهتر جوامع پیش‌از تاریخی در کرانه‌های شمالی خلیج فارس خواند و تصریح‌کرد: امیدواریم پژوهش‌های مفصل باستان‌شناختی در این محوطه بتواند دستاوردهای علمی گسترده‌ای برای باستان‌شناسی ایران داشته باشد و الگویی برای توجه بیش‌از پیش پژوهشگران پیشاتاریخی به کرانه‌های شمالی خلیج فارس باشد.

عباس مقدم (عضو هیأت علمی پژوهشگاه) در نشست تخصصی باستان‌شناسی که همزمان با هفته پژوهش برگزار شد، گفت: مطالعات اولیه نشان می‌دهد که پهنه زیستی در کرانه‌های شمالی خلیج فارس دارای منابعی چون مراتع، سنگ و قیر، خاک رسوبی مرغوب، آفتاب تابان، آب شیرین، آبزیان دریایی است و اگر سهولت راه‌های آبی را به این فهرست اضافه کنیم، آنگاه با زیست‌بوم فراخی مواجه هستیم که جوامع انسانی طی هزاره‌های گذشته می‌توانستند به خوبی از آن بهره‌مند شوند.

او افزود: در این بین، تلقی نادرست برخی صاحب‌نظران مبنی بر مغروق بودن سواحل شمالی خلیج‌فارس در پیش‌از تاریخ باعث شده است تا این زیست‌بوم گسترده کمتر مورد توجه پژوهشگران طی دهه‌های گذشته باشد.

این باستان‌شناس اظهارکرد: با نگاهی به سابقه پژوهش‌های صورت گرفته، پژوهش‌های باستان‌شناختی پیشاتاریخی عمدتا در نواحی میان‌کوهی زاگرس و جلگه‌های رسوبی و در مواردی در دشت‌های پسکرانه‌ای خلیج فارس متمرکز شده است به همین دلیل، در ادبیات باستان‌شناختی با اصطلاحاتی چون مناطق «کانونی» و مناطق «حاشیه‌ای» مواجه‌ایم.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری گفت: دستاوردهای چشمگیر کاوش‌های باستان‌شناختی در تل‌چگاسفلا که در یک دشت پسکرانه‌ای و با فاصله اندکی از کرانه‌های شمالی خلیج‌فارس قرار دارد روشن ساخته که نواحی پس‌کرانه‌ای خلیج‌فارس نه تنها حاشیه‌ای محسوب نمی‌شوند بلکه خود کانونی برای بروز و ظهور فرهنگ‌های پیشاتاریخی بودند که متاسفانه بنا به دلایلی شناسایی و معرفی آن‌ها مغفول مانده است.

مقدم با بیان اینکه تل‌تهماچی، محوطه‌ای پیشاتاریخی است که در فاصله اندکی از کرانه‌های فعلی خلیج‌فارس جای دارد تصریح‌کرد: تل‌تهماچی با وسعتی در حدود هفت هکتار و نهشته‌های فرهنگی بالغ بر ده‌متر که برپایهٔ شواهد سطحی، توالی زمانی اواخر هزارهٔ ششم تا اواسط هزارهٔ سوم پیش‌از میلاد را داراست، همچون کلیدی برای درک هرچه بهتر جوامع پیش‌از تاریخی در کرانه‌های شمالی خلیج فارس است.

این باستان‌شناس افزود: به دلیل تخریب‌های صورت گرفته توسط حفاران غیر مجاز، نام این محوطه برای اولین بار در سال ۱۳۹۷ رایج شد و در پی آن، و به دلیل نزدیکی با تل‌چگاسفلا، پروندهٔ ثبتی آن به دست اعضاء پروژهٔ پیش‌ازتاریخی زهره تهیه شد و در سال ۱۴۰۰ با شمارهٔ ۳۳۵۶۹ در فهرست آثار ملی به ثبت رسید.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری با اشاره به اینکه تل‌تهماچی، به دلیل اهمیتش در دو مقالهٔ مفصل علمی داخلی و خارجی و در سمینار معتبر بین‌المللی باستان‌شناسی لندسکیپ معرفی شده که به خوبی توجه صاحب‌نظران را به خود جلب کرده ابراز امیدواری کردکه پژوهش‌های مفصل باستان‌شناختی در این محوطه بتواند علاوه بر اصلاح تلقی نادرست پیشین، دستاوردهای علمی گسترده‌ای برای باستان‌شناسی ایران داشته و الگویی برای توجه بیش‌از پیش پژوهشگران پیشاتاریخی به کرانه‌های شمالی خلیج فارس باشد.

عضو پژوهشکده گردشگری مطرح کرد:

تعامل و همکاری با جامعه جهانی؛ راه تقویت گردشگری خارجی

گروه گردشگری- عضو پژوهشکده گردشگری جهاددانشگاهی خراسان رضوی گفت: برای تقویت گردشگری بین‌المللی باید بتوانیم تصویر ایران را در تمام جهان به تصویری مطلوب تبدیل کنیم؛ لازمه ایجاد تصویر مثبت، تعامل و همکاری با جامعه جهانی است.

حامد بخشی در خصوص سلیقه گردشگری و انتخاب مقصد اظهار کرد: اصلی‌ترین عامل در انتخاب مقصد گردشگری، تصور از مقصد است. تصور از مقصد شامل پنداشت یا تصویری است که گردشگر پیش از سفر به مقصد دارد. این تصویر را افرادی که در گذشته به آن منطقه سفر کردند برای دیگران ایجاد می کنند. وی افزود: در واقع تصویر از مقصد است که باعث می‌شود مقصدی را برای سفر انتخاب کنید، شنیدن از مقصدی خاص افراد را ترغیب به دیدن آن مکان می کند. بخشی تصریح کرد: در انتخاب مقصد سفر خارجی نیز تصویر مقصد امری کلیدی است. گردشگران خارجی ایران را بر اساس تصویری که از ایران مخابره شده است، می‌شناسند. وی بیان کرد: با شروع ناآرامی‌های اخیر گردشگران اندکی که در کشور بودند از کشور خارج شدند، بسیاری نیز سفر خود را لغو کردند و در حال حاضر تعداد بسیار اندکی گردشگر خارجی در ایران حضور دارند.

عضو پژوهشکده گردشگری جهاددانشگاهی خراسان رضوی با اشاره به اهمیت تصویر مقصد اضافه کرد: برای مثال کشوری مانند کره شمالی ممکن است جاذبه‌های خاص و خوبی داشته باشد، اما هیچ گردشگری این کشور را به عنوان مقصد سفر انتخاب نمی کند؛ زیرا تصاویر مطلوبی از این کشور وجود ندارد. وی افزود: برای تقویت گردشگری بین‌المللی باید بتوانیم تصویر ایران را در تمام جهان به تصویری مطلوب تبدیل کنیم. لازمه ایجاد تصویر مثبت، تعامل و همکاری با جامعه جهانی است. اگر بتوانیم عضوی مبتنی بر هنجارهای اجتماعی جامعه جهانی باشیم، گردشگری ما رونق خواهد گرفت. بخشی با اشاره به اینکه گردشگران پساکرونا گرایش خاصی در انتخاب مقصد ندارند، عنوان کرد: با توجه به زمانی که از کاهش همه‌گیری کرونا گذشته، در سراسر جهان گردشگری به شرایط سابق برگشته است. محدودیت‌ها نیز در بسیاری از کشورها برداشته شده و گردشگران حساسیت کمتری دارند. وی با تاکید بر اینکه شبکه‌های اجتماعی تاثیر بالایی در شکل گیری سلیقه گردشگران و تصویر مقصد دارند، تصریح کرد: افرادی که در شبکه‌های اجتماعی به عنوان بلاگر سفر معرفی شدند تصویر مقصد را در ذهن گردشگر می‌سازند. بخشی ادامه داد: امروز بحث تبلیغات و بازاریابی به سمت تبلیغات سینه به سینه رفته است. این نوع تبلیغات نسبت به تبلیغات توده‌ای موثرتر است. تغییرات رسانه‌ها در رواج این تبلیغات سینه به سینه بسیار موثر بوده است.

کشف آثاری از دوره عصرآهن در گورستان مرسین چال

گروه گردشگری- کاوش نجات‌بخشی گورستان مرسین چال نشان داد این گورستان دارای آثاری از دوره عصرآهن تا دوره اشکانی است.

محمدرضا نعمتی عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی به بیان مختصری از کاوش نجات‌بخشی گورستان مرسین چال (سد فینسک، استان سمنان) پرداخت و گفت: محوطه مرسین چال در شمال غرب استان سمنان در دامنه شمالی کوه سر طلا و حاشیه جنوبی رودخانه سفیدرود واقع شده و از نظر توپوگرافی از سه بخش تشکیل شده است.

او با بیان‌اینکه این محوطه در سال ۱۳۸۹ توسط صالحی بررسی و شناسایی شد، تصریح کرد: اولین و دومین فصل کاوش‌های این محوطه در سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۹ توسط مهرداد ملکزاده و فصل سوم این پژوهش‌ها در تابستان سال ۱۴۰۰ توسط دو هیأت به سرپرستی اینجانب و عطا حسن‌پور انجام شد. این باستان‌شناس افزود: در سه ترانشه مورد کاوش قرار گرفته ۴۹ گور شناسایی شد که در بستر طبیعی و براساس توپوگرافی منطقه از غرب به شرق بین ۳۰ الی ۸۰ سانتیمتر با خاک پوشیده شده‌اند و گورهای کاوش شده بین ۱۹۰ تا ۲۲۰ سانتیمتر طول، بین ۴۰ تا ۶۰ سانتیمتر عرض و دارای عمقی بین ۳۰ تا ۶۵ سانتی‌متر هستند.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری با اشاره به اینکه در قسمت عرض گورها تخته سنگ‌های اغلب از جنس ماسه‌ای بصورت عمودی به کار رفته که برای ایستایی آن‌ها از سنگ‌های کوچک در کنار آن‌ها استفاده شده است، افزود: گورها اغلب بصورت جنوب‌غرب شمال‌شرق بود و تعداد کمی از گورها تقریباً در جهت غرب به شرق و یا جنوب به شمال بودند، پس از تدفین چاله گور با همان خاک کنده شده پر می‌شده است. نعمتی اظهار کرد: شیوه تدفین در گورها بصورت تاق باز بوده که تنها در نحوه قرار گرفتن سر، دست‌ها و پاها با هم متفاوت هستند با توجه به مطالعات اولیه انجام شده بر روی بقایای استخوانی برجامانده، جامعه مورد مطالعه شامل تعداد ۲۴ مرد، ۱۶ زن و ۲ کودک است و تعداد ۷ مورد قابل تعیین جنسیت نبودند.

این باستان‌شناس با بیان‌اینکه اغلب گورها دارای یک یا چند شی از جنس سفال، نقره، مفرغ، شیشه، سنگ و قیر بودند گفت: یافته‌های سفالی بیشتر شامل انواع کاسه‌های پایه‌دار، کف تخت، کف محدب و یا کفی که از زیر به سمت داخل فشار داده شده بود، کاسه‌های چند وجهی، پیاله‌ها، ظروف دسته راستی با آبریز کوچک، کوزه‌های کوچک و سردوک‌ها هستند.

او خاطرنشان‌کرد: برخی از کاسه‌ها و یا پیاله‌ها در داخل یا بیرون و هر دو قسمت داغدار هستند. نعمتی افزود: اشیای فلزی از جنس آهن، مفرغ و نقره و شامل انواع خدنگ، خنجر، کارد، دهره، داس، پیکرک، مهره، دستبند، النگو، پابند، گوشواره، حلقه، انگشترمهر، گل سینه و زنگوله هستند و اشیای شیشه‌ای هم بطور کل انواع مهره‌ها را در برمی گیرند. او در پایان گفت: از نظر گاه‌نگاری باتوجه به مقایسه‌های انجام شده این گورستان دارای آثاری از دوره عصرآهن تا دوره اشکانی است.

اقتصاد کیش روزنامه

روزنامه اقتصاد کیش مشترک می پذیرد :

علاقه مندان به اشتراک و دریافت روزنامه اقتصاد کیش می توانند فرم زیر را تکمیل و پس از پرداخت هزینه اشتراک به حساب جاری ۸۷۱۰۰۰۰۹ و یا شماره کارت :۵۸۹۴۶۳۷۰۰۰۰۸۳۷۱۴ بانک رفاه شعبه بازار پانیذ به نام شرکت اقتصاد کیش فرم را به همراه رسید واریزی به نشانی ویلاهای مروارید -بین املاک کارا و امروز- بلوک B۳ - طبقه ۳ - واحد ۷۱۵ - یا به شماره ۴۴۴۲۴۹۶۸ فاکس نمایید .

۱ ماهه: ۱/۵۰۰/۰۰۰ ریال
۳ ماهه: ۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال
۶ ماهه: ۹/۰۰۰/۰۰۰ ریال
یکساله: ۱۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال

مشخصات :

نام شرکت / موسسه / شخص :
نشانی :
تلفن :
تعداد مورد تقاضا :

توضیحات :

۱. هزینه اعلام شده برای ۱ نسخه روزنامه می باشد .
۲. در صورت تغییر محل ، نشانی جدید را به امور مشترکین اطلاع دهید.
۳. تاریخ شروع و پایان دوره اشتراک را برای خود یادداشت کنید.
۴. حداقل دوره اشتراک را برای خود یادداشت کنید.
در صورت عدم دریافت روزنامه سریعاً به امور مشترکین اطلاع دهید .
شماره مستقیم امور مشترکین روزنامه ۴۴۴۲۳۹۱۰
با ارائه نظرات ، انتقاد و پیشنهادات سازنده خود ما را در این امر یاری نمائید .

نصب و راه اندازی دوربینهای مداربسته
پشتیبانی دوربینهای مداربسته
رفع اشکال
نصب و راه اندازی شبکه
پشتیبانی شبکه
مشاوره رایگان
۰۷۶۴۴۸۰۵ - ۷۶ و ۰۷۱۹۱۰۹۲۶۷۵
TRK
تیام رایان کیش
اینترنت پرسرعت ...
Tiyamnet
Tiyam.ir